



ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ ҲУЗУРИДАГИ
ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ
CENTER OF ISLAMIC CIVILIZATION IN UZBEKISTAN
UNDER THE CABINET OF MINISTERS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ – ЖАҲОН ИСЛОМ МЕРОСИНИ ОММАЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ БЎҒИНИ

THE CENTER OF ISLAMIC CIVILIZATION IN UZBEKISTAN –
A CRUCIAL LINK IN PROMOTING THE WORLD ISLAMIC HERITAGE



Тошкент – 2023
“ZILOL BULOQ” нашриёти

КБК:
УДК:
Т

“ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ
МАРКАЗИ – ЖАҲОН ИСЛОМ МЕРОСИНИ
ОММАЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ БЎҒИНИ”.

Халқаро илмий-амалий конференцияга тақдим этилган тезислар
тўплами. – Тошкент.: “ZILOL BULOQ”, 2023. 204 б.

Масъул муҳаррир:

Ш.Ш.Миноваров

Таҳрир ҳайъати:

**З.И.Мунавваров, Ф.А.Ҳалимов, Г.Ж.Ғаниева,
М.Б.Раҳманкулова, И.Ф.Сирожиддинов, И.Т.Ибрагимов**

Тўпламга киритилган тезисларда Ўзбекистонда шаклланган ислом цивилизацияси ютуқларини халқаро миқёсда оммалаштириш, Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси марказининг серқирра фаолиятини самарали ташкил этишга қаратилган назарий, услубий ва амалий масалалар кўриб чиқилган. Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази лойиҳаси бўйича тадқиқотчиларнинг илмий-амалий тавсиялари баён қилинган.

© Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази, 2023 й.
© “ZILOL BULOQ” нашриёти, 2023 й.

РАҲМОНҚУЛОВА Матлуба,
*Ўзбекистондаги Ислом цивилизацияси маркази,
тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)*

ИСЛОМ ДАВРИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ КИТОБАТИ ТАРИХИНИ ДАВРЛАШТИРИШ МАСАЛАСИ

Барча мусулмонларни бирлаштирувчи мустаҳкам ришталардан бири бўлган араб ёзуви бадий санъат ва безаклар ифодаси учун ҳам универсал аҳамиятга эга бўлиб, мазкур ёзувнинг бундай мавқеи ислом таълимоти, биринчи навбатда, Қуръони карим ушбу ёзув воситасида ифодаланганлиги билан боғлиқдир. Ислом даврида Марказий Осиёда китобат ишини қуйидаги ривожланиш босқичларига ажратган ҳолда тадқиқ этиш мақсадга мувофиқ:

Қуръони каримнинг дастлабки қўлёзма нусхалари яратилган давр. Қуръони каримнинг VIII–IX асрларга оид қадимий қўлёзма нусхалари араб ёзувининг дастлабки шаклларида бўлган куфий ва ҳижозий хатларда пергаментга ёзилган. Ёзув материали сифатида қоғознинг кашф этилиши ва кўп миқдорда ишлаб чиқарилиши китобат тарихида катта силжишга, китобларнинг кўпайиши, сифатининг яхшиланишига имкон яратган бўлса, VIII асрда Ўрта Осиёнинг араб халифалиги томонидан эгалланиши, ислом дини, араб тили ва ёзувининг бу ҳудудга кириб келиши китобат соҳасининг ривожланиш йўналишларини белгилашда муҳим омил бўлиб хизмат қилди. Мовароуннаҳрда қоғоз ишлаб чиқариш тарихи Самарқанд шаҳри билан боғлиқ. Самарқанд қоғози юксак сифати билан ажралиб турган. Қуръони каримнинг VIII–IX асрларга оид куфий хатда пергаментга ёзилган қўлёзма нусхаларининг саҳифаларда кам миқдорда тилла билан бирга турли ранглардан фойдаланилган. Лекин уларда Шарқнинг қайси ҳудудида яратилганлигини кўрсатувчи алоҳида белгилар кўзга ташланмаган.

Тасвирлар билан безатилган дастлабки қўлёзмалар даври. X–XI асрларга келиб китобат услубида бир қанча ўзгаришлар кузатилади: вертикал кўринишдаги китоблар геометрик шакллар билан безатилган титул варағига эга бўлади, варақлар ёғоч асосга қопланган чарм жилд билан муқоваланади. Ибн Синонинг (980–1037) 1052 йилда кўчирилган “ал-Қонуни фи-т-тиб” асари (Toronto, Aga Khan Museum. No. AKM00510), 1075–1125 йилларда кўчирилган Қуръони карим (Copenhagen, The David Collection. No. 5/2004) қўлёзмалари мазкур давр китобатининг мумтоз ва гўзал намуналаридан ҳисобланади. XII асрдан китобатда меъморчиликка хос безаклардан, масалан, терилган ғиштларга ўхшаш ёки ганчкорликка хос безаклардан фойдаланишга қизиқиш кучаяди. Тасвирлар билан безатилган дастлабки қўлёзмалардан бири – Ғазнавийлар давлати (962—1186) ҳукмдори Маҳмуд Ғазнавийга (998–1030) замондош бўлганлиги қайд этилган форс шоири Айюкийнинг (вафоти XI аср) “Варқа ва Гулшоҳ” достонининг XII аср охири XIII асрга оид нусхасида акс этган миниатюра услуби исломгача бўлган даврлардаги девор тасвирларини эслатади (Istanbul, Topkapı Saray Library. H.841). Хулагуйлар давлати (1256–1335) ҳукмдорлари Ғазанхон (1271–1304) ҳамда Улжайтухон (1278–1316) ҳукмронлиги даврида вазир, табиб, илоҳиётчи ва тарихчи Рашидиддин

(1247–1318) Хитой фани, ёзуви, тарихшунослиги ва тасвирий санъатидан жуда хайратга тушади, унинг вазирлик даврида мўғуллар давлати марказларида тасвирларга бой тарихий китобларга талабнинг ортиши, матнга тарихий воқеалар тасвирларини илова қилишга қизиқишнинг кучайиши кузатилади.

Амир Темур (1336–1405) ва темурийлар (1370–1507) даврига оид қўлёзмалар. XIV асрнинг охирларидан мамлакат пойтахти Самарқандда китобатнинг шаклланиши ва ривожланишида Амир Темур томонидан олиб келинган ва мазкур шаҳарда фаолият юритган китобат усталарининг ҳиссаси катта бўлган. Тарихий манбаларда келтирилишича, XIV аср охири – XV аср бошларида Самарқандда Амир Темур кутубхонасининг кўп сонли мусаввирларига бағдодлик машхур уста Абдулхай бошчилик қилган. Ўша замон атоқли хаттоти Хожа Мирали Табризий (1330–1404) насх ва таълиқ ёзувлари асосида янги наъзалик ёзув турини ихтиро этди. Амир Темур ҳукмронлиги даврида (1370–1405) бажарилган дастлабки бадий қўлёзмаларни Темурий шаҳзода Пирмуҳаммад (1374–1407) ҳомийлигида бажарилган икки жилд қўлёзма ташкил этади. Китобнинг биринчи жилди (Dublin, The Chester Beatty Library. Ms. 114) Абулқосим Фирдавсийнинг (935–1020) “Шохнома” асари бўлиб, Муҳаммад Саид Ҳофиз ал-Қори томонидан 800/1397–98 йилда Шерозда кўчирилган. Китобнинг иккинчи жилдидан (London, The British Library. Or. 2780) Асадий Тусийнинг (XI аср) “Гаршаспнома”, Аҳмад Табризийнинг “Шоханшоҳнома”, Ҳаким Азарий Тусийнинг (1380–1462) “Баҳманнома” ва Ҳаким Эроншоҳ ибн Абулхайнинг (XI–XII аср) “Кушнома” дostonлари жой олган (Rieu C. Supplement to the Catalogue of Persian manuscripts in the British Museum. – London: British Museum, 1894. – №201).

Амир Темурдан сўнг Темурийлар ҳукмронлиги даврида китобатга эътибор янада ошди. 1411 йилда Темурий ҳукмдор Шохрух мирзо (1377–1447) ўғли Улуғбекни (1394–1449) Мовароуннахр ва Туркистон ҳокими этиб тайинлайди. Улуғбек Амир Темур томонидан Самарқандга олиб келинган усталарнинг кўпчилигини ўз ватанига қайтаришга қарор қилади. Натижада мамлакатнинг турли вилоятларида бадий устахоналар фаолият кўрсатиши учун имконият яратилади. Шохрух мирзо ҳукмронлиги даврида Шерозда Иброҳим Султон (ваф. 1435), Самарқандда Мирзо Улуғбек, Ҳиротда Ғиёсиддин Бойсунғур ибн Шохрух (1397–1433), Султон Ҳусайн Бойқаро (1438–1506) Темурийлар китобат иши шаклланишига ўз ҳиссасини қўшди.

XVI аср – XVIII аср иккинчи ярми Шайбонийлар ва Аштархонийлар даврига оид қўлёзма намуналари. XV аср охири – XVI асрда Сирдарёдан то Марказий Афғонистонгача бўлган катта ҳудудни қамраб олган Шайбонийлар ҳукмронлиги даврида Самарқандда фаолият юритган китобат мактаби Темурийларга хос анъаналарини давом эттириб келди. Шайбонийхон вафотидан сўнг, 1520–1530 йилларда Бухоро шаҳрида китобат ривожини Убайдуллахон (1487–1540) номи билан боғлиқ. XVI аср ўрталарида Бухорода Убайдуллахоннинг ўғли Абдулазизхон I (1509–1550) кутубхонаси фаолият юритган. Абдуллахон соний (1534–1598) ҳукмронлиги даврида Бухоро китоб миниатюраларининг уч йўналишини қайд этилган: Ҳирот услуби, Ҳирот–Бухоро услуби ва Бухоро услуби.

XVII асрда Аштархонийларнинг (1601–1753) ҳокимиятга келиши мамлакатнинг ижтимоий ҳаётида ўзгаришларга сабаб бўлмади. Бухорода Аштархоний Имомқулихон (1582–1644) кутубхонаси фаолият олиб борган икки китобдорнинг номи маълум: Мирзо Ёдгор Китобдор ва Мирзо Ҳусайн Китобдор. XVII асрнинг биринчи ярмида Бухоро китобат мактабидаги устунлик вақтинчалик

ўз ўрнини Самарқанд мактабига бўшатиб беради. Абдулазизхон II (1614—1683) ҳукмронлиги даврида (1645–1681) сарой кутубхонаси анча ривожланди.

XVIII аср иккинчи ярми – XX аср бошларига оид қўлёзма намуналари. XVIII аср Бухоро амирлиги, Хива ва Қўқон хонлигидаги пароканда ва беқарор вазият туфайли, сиёсий, иқтисодий ва маданий инкироз асри бўлган бўлсада, ушбу таназулдан сўнг XIX асрда китобатнинг ривожланиши кузатилади. Ўрта Осиёнинг қадимий маърифат марказлари – Бухоро ва Самарқанддан ташқари, Хивада Муҳаммад Раҳим I (1775–1825) ва Муҳаммад Раҳим II (1864–1910) ҳомийлигида, Қўқон хонлигида уста Муҳаммад Шариф Дабир (XIX аср) бошчилигида китобат ривожининг янги даври бошланди. Ўрта Шарқнинг қатор давлатлари учун Бомбей, Канпур, Лакнав, Лаҳор китоб экспорт қилувчи марказларга айланди.

XIX асрга келиб, Ўрта Осиёнинг Россия билан иқтисодий ва сиёсий алоқалари ривожланиши, Туркистон Генерал губернаторлигининг ташкил топиши натижасида қўлёзма китоблар тайёрлашда янги босқич бошланди. Ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги ўзгаришлар Ўрта Осиё қўлёзмаларининг ташқи кўринишига таъсир кўрсатди. XVIII–XX аср бошларида замон кўп миқдорда арзон бўлган китобларни ишлаб чиқаришни талаб қилгани сабабли қўлёзма китобларни бадий безаш даражаси анча пастлаб кетди. XX асрнинг дастлабки йиллари Ўрта Осиёда қўлёзма китоб яратишнинг охириги даври бўлди.

МУНДАРИЖА

МУҚАДДИМА. Шоазим МИНОВАРОВ	
Hani ALDMOUR. THE ISLAMIC CIVILIZATION AND OUR JOINT RESPONSIBILITY, FROM UZBEKISTAN TO THE MESSAGE OF AMMAN	
Norshariani ABD RAHMAN. LEARNING SCIENCE THROUGH GAMIFICATION FOR MUSEUM ENGAGEMENT: EXPERIENCES FROM MALAYSIA	
Khalilullah AFZALI. A GLIMPSE OF TURKOLOGY STUDIES AT THE BAISUNGHUR RESEARCH INSTITUTE IN AFGHANISTAN	
АБДУЛЛАЕВ Ботиржон. МАРКАЗИЙ ОСИЁ ОЛИМЛАРИНИНГ АСТРОНОМИЯГА ОИД МЕРОСИНИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МУЗЕЙИДА АКС ЭТТИРИШ ЙЎЛЛАРИ	
АБДУҲАМИДОВ Муҳаммаджон. ҲАКИМ САМАРҚАНДИЙНИНГ “КИТОБ АС-САВОД АЛ-АЪЗАМ” АСАРИ МОВАРОУННАХР ИЛОҲИЁТШУНОСЛИГИ БЎЙИЧА МУҲИМ МАНБА	
АБДУРАҲМОНОВ Аъзамхон. ҲАНАФИЙ УЛАМОЛАРИНИНГ “САҲИҲ АЛ-БУХОРИЙ”ГА ШАРҲЛАРИ	
АБДУХОЛИҚОВ Фирдавс. ИСЛОМ ФАЛСАФАСИ ВА САНЪАТИДА ИНСОН ТУШУНЧАСИ ТАЛҚИНИ (МОВАРОУННАХР МИНИАТЮРА САНЪАТИ МИСОЛИДА)	
АБЗАЛОВ Эркин. ИСЛОМ ДИНИНИНГ КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШДА ЎЗБЕКИСТОН ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ ЎРНИ	
АДИЛОВ Жамшид. ИСЛОМ УЛАМОЛАРИНИНГ МАРКАЗИЙ ОСИЁДАГИ ТАРИХИЙ-СИЁСИЙ ЖАРАЁНЛАРДАГИ ЎРНИ	
АКИЛОВА Камола. МУСУЛМОН ОЛАМИНИНГ МАЪНАВИЙ МАКОНИДА ИНТЕГРАЦИОН ЖАРАЁНЛАР ЎРНИ	
АЛИМОВ Озод. АЛИШЕР НАВОИЙ ИЛМИЙ МЕРОСИНИ ҚИЁСИЙ-МАТНИЙ ЎРГАНИШ МАСАЛАЛАРИ (“ҲАМСАТ УЛ-МУТАҲАЙЙИРИН” МИСОЛИДА)	
АЛИМКУЛОВА Дилзода, МАМАЖОНОВА Фотима. САНЪАТДА ДИНИЙ МАВЗУЛАРНИ ЁРИТУВЧИ АДАБИЁТЛАРНИ ЎРГАНИШ АСПЕКТЛАРИ	
Heba Nayel BARAKAT. MEASURING SUCCESS IN MUSEUMS	
Mandana BARKESHLI. A PLATFORM FOR EMPLOYING DIGITAL DATABASE FOR MATERIAL TECHNOLOGY OF PAINTED MEDIEVAL MAWARAUNNAHR MANUSCRIPTS	
ВАХОБОВА Гўзалхон. IX–XII АСРЛАР ЎРТА ОСИЁ МАСЖИДЛАРИ ТАРИХИ	
БЕКМИРЗАЕВ Илҳомжон. ДУНЁ ФОНДЛАРИДА САҚЛАНАЁТГАН БУХОРОЛИК ОЛИ МОЗА ОИЛАСИ ФАҚИҲЛАРИНИНГ ҚЎЛЁЗМА АСАРЛАРИ	

БУЛАТОВ Саидхбор. ШЕРДОР МАДРАСАСИДАГИ БИТИКЛАРНИНГ КОНЦЕПТУАЛ АСОСЛАРИ	
GANIYEV Avazbek. ABU RAYHAN BIRUNI A GREAT SCHOLAR WHO CONTRIBUTED TO THE FIRST RENAISSANCE OF CENTRAL ASIA AND HIS CONTRIBUTIONS TO THE DEVELOPMENT OF GEOLOGY AND MINERALOGY	
Christiane GRUBER. THE TIMURID "BOOK OF THE PROPHET MUHAMMAD'S ASCENSION" (MIRAJNAMA)	
Ahmed Saad Ibrahim Abdel Rahman Othman DAMANHOURI. ESTABLISHING KNOWLEDGE RESEARCH AND THE CONTRIBUTION OF MUSLIM SCHOLARS IN CENTRAL ASIA IN CONSOLIDATING HUMAN CIVILIZATION	
DODKHUDOEVA Lola. ON NEW HORIZONS OF THE DEVELOPMENT OF MANUSCRIPTOLOGY IN CENTRAL ASIA	
ДОНИЁРОВ Алишер. ЎЗБЕКИСТОНДА МИЛЛАТЛАРАРО ТОТУВЛИК ВА ТОЛЕРАНТЛИК ТАРИХИЙ ИЛДИЗЛАРИ.	
ДЖАББОРОВ Рустамжон. АЛИШЕР НАВОИЙ ВА АБДУРАҲМОН ЖОМИЙ "АРБАЪИН" АСАРИНИНГ 1983 ЙИЛГИ ТОШКЕНТ НАШРИ ХУСУСИДА	
Marie EFTHYMIOU. KOKAND PAPER IN THE QUR'ANIC COLLECTION OF THE INSTITUTE OF ORIENTAL STUDIES NAMED AFTER AL-BIRUNI	
ЗИЁДОВ Шовосил. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ҚЎЛЁЗМА МАНБАЛАР УМУМИЙ РЕЕСТРИНИ ЯРАТИШДА ИМОМ БУХОРИЙ ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ МАРКАЗИНИНГ ЎРНИ	
ЗУНУНОВА Гулчехра. ОТРАЖЕНИЕ ОБРЯДОВ И ОБЫЧАЕВ В ДОИСЛАМСКИХ СИМВОЛАХ И РЕЛИКТАХ	
Stephane IPERT. COLLABORATION POSSIBILITIES BETWEEN UZBEKISTAN (CISC) AND QATAR (QNL-QF) TO PRESERVE AND SHOWCASE THE DOCUMENTARY HERITAGE OF CENTRAL ASIA	
ИБРАЕВА Акмарал. ИЗ ОПЫТА СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОГО МУЗЕЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН	
ИБРАГИМОВ Иззатбек. ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ РИВОЖИДА ЖАДИДЛАРНИНГ РОЛИ	
ИБРАГИМОВА Муҳаббат. МАРКАЗИЙ ОСИЁЛИК АЛЛОМА МУЪИНИДДИН АЛ-ФАРОҲИЙ ВА УНИНГ "МАОЪРИЖУН НУБУВВА" АСАРИ	
ИРЗАЕВ Баҳром. МУФТИЙ САДРИДДИНХОН ВА УНИНГ "ИЗҲОР УЛ-ҲАҚ" ЖУРНАЛИ ЖАДИДЧИЛИК ВА ДИН МАВЗУСИ БЎЙИЧА МУҲИМ МАНБА	
ИСМАИЛОВА Жаннат. ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ЖАҲОН МАДАНИЯТИ КЕСИМИДА	
ИСҲОҚОВ Мирсодик. АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ ИЖОДИДА ҚУРЪОНИЙ ДАЛИЛЛАР ("Минералогия" асари мисолида)	
Howayda KAMEL. THE CONTRIBUTION OF THE INTERNATIONAL COOPERATION IN THE CONSERVATION OF THE CULTURAL HERITAGE	

Dr Sohail Hanif. THE CLASSICAL HANAFI TRADITION OF CENTRAL ASIA: PAST, PRESENT AND FUTURE THROUGH A LEGAL TRADITION	
ЙЎЛДОШЕВ Иброҳим. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МУЗЕЙИ: РЕЖАЛАР ВА ИСТИҚБОЛЛАР	
Неъмат ЖАББОРОВ. “РИСОЛА ДАР ОДОБИ ТАРИҚАТ” – ЯССАВИЯ ТАРИҚАТИНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ БАЁН ЭТИЛГАН МУҲИМ МАНБА	
КАРИМОВ Жамолiddин. МОТУРИДИЙЛИК ТАЪЛИМОТИГА ОИД ҚЎЛЁЗМАЛАР ТАДҚИҚИ: ТАҲЛИЛ ВА ИСТИҚБОЛДАГИ РЕЖАЛАР	
КАРИМОВА Сурайё. МАРКАЗИЙ ОСИЁЛИК МУСУЛМОН ОЛИМЛАРИНИНГ АНИҚ ВА ТАБИИЙ ФАҲЛАРГА ОИД МЕРОСИНИ ЎРГАНИШДА ЎЗР ФА ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ ВА ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ ҲАМКОРЛИГИ ИМКОНИЯТЛАРИ	
КАРЛИБАЕВ Максет. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН ИСЛОМ МЕРОСИ ОСОРИ АТИҚАЛАРИ	
КЕНЖАБАЕВ Мирза. ТАСАВВУФ ТАРИХИ ВА МАНБАЛАРИНИ ЎРГАНИШ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИНИНГ ТАДҚИҚОТ ЙЎНАЛИШЛАРИДАН БИРИ СИФАТИДА	
ЛУТФИЛЛАЕВ Ҳамидилло. МАРКАЗИЙ ОСИЁ ҲУКМДОРЛАРИ УЧУН ТАЙЁРЛАНГАН ҚУРЪОН ҚЎЛЁЗМАЛАРИ	
Muhammad Husni bin MOHD AMIN. BA'UT AL-ḤIKMAN AS MODEL FOR A SCHOLAR'S LIBRARY	
МАНСУРОВ Абдулазиз. ҚУРЪОНИ КАРИМ МАЪНОЛАРИ ТАРЖИМАСИНИНГ МУҲИМ ЖИҲАТЛАРИ	
МАНСУРОВА Нилуфар. МАРКАЗИЙ ОСИЁ ФАҚИҲЛАРИ АСАРЛАРИДА ИНСОН ҲУҚУҚИ МАСАЛАСИ: ФАҲРУДДИН ЎЗГАНДИЙНИНГ “ФАТОВОИ ҚОЗИХОН” АСАРИ МИСОЛИДА	
МАСАЙИТОВ Саиджамол. МЕРОС ИЛМИ: МАРКАЗИЙ ОСИЁДА АНЪАНАЛАРИ	
МАТНИЯЗОВ Анвар. ХОРАЗМДАГИ ФИҚҲ ИЛМИГА ОИД ҚЎЛЁЗМА МАНБАЛАРНИ ЎРГАНИШНИНГ ИЛМИЙ АҲАМИЯТИ	
МУҲАММАДИЕВА Дилафруз. “БОБУРНОМА”НИНГ МУКАММАЛ КОРПУСИНИ ЯРАТИШ ТАМОЙИЛЛАРИ	
МУМИНОВ Аширбек. НАУКА В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ ПОСТМОНГОЛЬСКИЙ ПЕРИОД	
МАҲМУДОВ Отабек. МАРКАЗИЙ ОСИЁ АЛЛОМАЛАРИ АСАРЛАРИНИНГ ЎРТА АСР ЕВРОПА ТАРЖИМА МАРКАЗЛАРИДА ЯРАТИЛГАН ЛОТИНЧА НУСХАЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ФАҲ ТАРИХИДАГИ АҲАМИЯТИ (XII–XIII АСРЛАР)	
МИРЗАЕВ Жалолиддин. МАРКАЗИЙ ОСИЁ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ТАРИХИНИ ЎРГАНИШДА ТАҲЛАЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ	

МИРЗАЕВ Насриддин. МАҲМУДХУҶА БЕҲБУДИЙНИНГ “МАЖМУАИ КИТОБАТ ВА ИНШО. БИРИНЧИ ЖУЗ” АСАРИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЁЗУВ МАДАНИЯТИ БЎЙИЧА МУҲИМ МАНБА СИФАТИДА	
МУНАВВАРОВ Зоҳидулло. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ НОДИР ҚЎЛЁЗМА ҚУРЪОНЛАР ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИНИНГ ТАДҚИҚОТ ОБЪЕКТИ СИФАТИДА	
МУРОТОВ Абдушукур. НАСАФЛИК МУФАССИРЛАРНИНГ ИСЛОМ ТАМАДДУНИГА ҚЎШГАН ҲИССАСИ	
МУХАМЕДОВ Нематулло. МЕМОРИАЛЬНЫЙ КОМПЛЕКС ШЕЙХА ХОВАНДИ ТАХУРА - КАК НАУЧНО-КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР	
ОРИФЖОНОВА Гулраъно. ЎЗБЕКИСТОН ЗИЁРАТГОҲЛАРИ МУЗЕЙЛАРИНИНГ ИЛМИЙ-ҚИЁСИЙ ТАВСИФИ	
ОТАХЎЖАЕВ Азимхўжа. МАРКАЗИЙ ОСИЁ ХАЛҚЛАРИ ВА АРАБ ЦИВИЛИЗАЦИЯЛАРИНИНГ ИЛК ЎРТА АСРЛАР ДАВРИДАГИ УЙҒУНЛАШУВИ	
RAKHIMOV Yernur. HISTORICAL CARTOGRAPHY: FROM EXHIBITION ORGANIZATION EXPERIENCE	
RAKHMATULLAEVA Asalkhon. THE ROLE OF RARE MANUSCRIPTS AND MINIATURES IN THE CREATION OF THE MUSEUM OF THE HISTORY OF ISLAMIC CIVILIZATION IN UZBEKISTAN	
РАСУЛОВ Дилшод. ЎЗБЕКИСТОН ТАРИХИ ВА МАДАНИЯТИГА ОИД ХОРИЖДАГИ МАДАНИЙ БОЙЛИКЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОНДА ОММАЛАШТИРИШ БОРАСИДАГИ ҲАРАКАТЛАР	
РАҲМОНҚУЛОВА Матлуба. ИСЛОМ ДАВРИ МАРКАЗИЙ ОСИЁ КИТОБАТИ ТАРИХИНИ ДАВРЛАШТИРИШ МАСАЛАСИ	
РАҲМОНҚУЛОВА Зумрад, ҲАМРАЕВ Суннат. ЭЛЧИЛИК АЛОҚАЛАРИГА ДОИР ТАДҚИҚОТЛАРДА ДИНИЙ-МАЪРИФИЙ МАСАЛАЛАР: ЭРНАЗАР МАҚСУД ЎҒЛИ ЭЛЧИЛИГИ МИСОЛИДА	
Mohd Al Adib bin SAMURI. FROM STRIVING TO THRIVING: LESSONS FROM MALAYSIAN RESEARCH INSTITUTIONS FOR UZBEKISTAN'S RESEARCH GROWTH	
Fariza Md SHAM. THE ROLE OF MUSLIM WOMEN IN THE HISTORY OF ISLAMIC CIVILIZATION	
M. Hüseyin SEN. TOWARDS AN ONLINE PORTAL FOR THE HISTORY OF ISLAMIC SCIENCE	
Youngil SONG, Jamshid MIRRAKHIMOV. THE CONCRETE COOPERATION AND EXCHANGE PLAN BETWEEN TRADITIONAL KOREAN MEDICINE (TKM) AND ISLAMIC MEDICINE	
САИДАКБАРОВА Нилуфар. АҲМАД ИБН МУҲАММАД ҲАНАФИЙНИНГ “ХИЗОНАТ АЛ-ФАТОВО” АСАРИ – МУҲИМ ФИҚҲИЙ МАНБА	
Leyla Hajimehdi TAJER. AN EXPLORATION OF LOVE IN IBN SINA'S PHILOSOPHY	

Osama TALAAT. THE NATIONAL LIBRARY AND ARCHIVES OF EGYPT: PRESERVATOR OF MEMORY OF THE NATION	
ТАНГИРОВ Обид. XIX АСР ОХИРИ ТОШКЕНТДАГИ “ЭСКИ ШАҲАР” ҲОВЛИЛАРИ ҚУРИЛИШИДА ИСЛОМ МАДАНИЯТИНИНГ АКС ЭТИШИ	
ТЕМИРОВ Фаррух. САДРИДДИН АЙНИЙНИНГ БУХОРО ЖАДИДЧИЛИК ВА МАЪРИФАТПАРВАРЛИК ҲАРАКАТИДАГИ ЎРНИ	
Cengiz TOMAR. PLACE OF CENTRAL ASIA IN THE HISTORY OF THE ISLAMIC CIVILIZATION	
ТОШОВА Шарифа. ҲУНАРМАНДЧИЛИК РИСОЛАЛАРИДА ИСЛОМИЙ ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИ	
ТУРАЕВ Бахтиёр. Али ҚУШЧИ – ИККИНЧИ РЕНЕССАНС ЮТУҚЛАРИНИ ЕВРОПАГА УЗАТГАН МУТАФАККИР	
ТУРСУНОВ Юсуф. Алишер НАВОИЙ АСАРЛАРИ ҚЎЛЁЗМАЛАРИНИ ЎРГАНИШ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ ТАДҚИҚОТ Йўналишларидан бири СИФАТИДА	
ТУХЛИЕВ Нурислом. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ ВА “ИСЛОМ ЭНЦИКЛОПЕДИЯСИ”: МУШТАРАК МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАР Йўлида	
УСМОНХЎЖАЕВ Абдукарим, МАҲМУДОВ Нозимхон. ИБН СИНО ЎЗ ДАВРИНИНГ ИННОВАЦИОН ҒОЯЛАР АЛЛОМАСИ	
Акбар ХАКИМОВ. ИСЛАМСКАЯ ИСКУССТВО НЕОТЪЕМЛЕМАЯ ЧАСТЬ МИРОВОЙ ЦИВИЛИЗАЦИИ	
ХУДАЙБЕРГАНОВ Равшан. АРАБ ГРАФИКАСИДАГИ МАТНЛАРНИ ТРАНСЛИТЕРАЦИЯ ҚИЛИШ ТАЖРИБАСИ: БУГУНГИ ҲОЛАТ ВА МУАММОЛАР	
ХУШВАҚТОВ Набижон. ТЕМУРИЙЛАР ДАВРИ САНГТАРОШЛИК НАМУНАЛАРИДА ИСЛОМ ДИНИ ФАЛСАФАСИНИНГ АКС ЭТИШИ	
ЧОРИЕВ Шерзод. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ МУЗЕЙ ФОНДИНИ ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АРХИВИ МАТЕРИАЛЛАРИ БИЛАН БОЙИТИШ МАСАЛАСИ	
ЭГАМБЕРДИЕВ Шухрат. МУСУЛМОН ЦИВИЛИЗАЦИЯСИДА АСТРОНОМИЯГА ОИД БИРЛАМЧИ МАНБАЛАРНИ ЎРГАНИШ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ ТАДҚИҚОТ Йўналишларидан бири СИФАТИДА	
ЭГАМОВ Алишер. ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ИСЛОМ ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ МАРКАЗИ МУЗЕЙИДА ФОТОАРХИВ ФОНДИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ	
ЭРҒАШЕВА Юлдуз, БЕГАЛИНОВА Калимаш. ОСОБЕННОСТИ РЕЛИГИОЗНОГО УЧЕНИЯ ХОДЖА АХМАДА ЯССАВИ	
ЭШОНОВА Салимахон. ФАРҒОНА ВОДИЙСИ МЕЪМОРИЙ ВА ҚАБРТОШ ЁДГОРЛИКЛАРИНИНГ ИСЛОМ МАДАНИЯТИ РИВОЖИДАГИ ЎРНИ	

